

Notă informativă la proiectul Hotărârii Guvernului „Cu privire la reorganizarea unor instituții medico-sanitare publice”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului „Cu privire la reorganizarea unor instituții medico-sanitare publice”(în continuare Proiect) a fost elaborat de către Ministerului Sănătății.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Instituțiile Medico-Sanitare Publice Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile (IMSP SDMC) și Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă” (IMSP SCBI „Toma Ciorbă”) sunt două instituții medicale publice spitalicești de nivel republican terțiar și care oferă servicii de asistență medicală practic similare în domeniul diagnosticării și tratamentului bolilor infecțioase și contagioase. În acest context, este necesar de a menționa că toate maladiile contagioase fac parte din grupul maladiilor infecțioase, ceea ce face posibil de a comasa ambele instituții cu elaborarea unui management de activitate comun.

În aceeași ordine de idei politicile de sănătate publică în contextul maladiilor infecțioase necesită implicarea administrației, cadrelor didactice și personalului medical din cadrul ambelor spitale, inclusiv implementarea politicilor de sănătate ale Guvernului, Programelor Naționale de prevenire și combatere a maladiilor contagioase, infecțioase, sexual transmisibile în contextul național.

IMSP SCBI „Toma Ciorbă” este coordonatorul național al Programului Național Hepatita virală. IMSP SDMC este coordonatorul național al Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală, în timp ce Catedra de boli infecțioase, tropicale și parazitologie medicală se află în incinta IMSP SCBI „Toma Ciorbă” ceea ce face dificilă gestionarea Programului.

În același timp, spitalele necesită finanțare suplimentară pentru reparații și ajustarea acestora la standardele actuale în domeniul sănătății. Menționăm că IMSP SCBI „Toma Ciorbă” a fost creat în 1896 și își desfășoară activitatea în clădiri ale căror termen de exploatare este depășit considerabil și nu corespunde cerințelor contemporane, iar aceasta are un impact direct asupra calității și siguranței actului medical, inclusiv imposibilitatea unor acțiuni eficiente în vederea diminuării ratei infecțiilor asociate asistenței medicale. Totodată, starea deplorabilă a secțiilor care acordă asistență medicală spitalicească pacienților cu maladii infecțioase nu permite alinierea la standardele de acreditare a instituției medicale, întrucât nu corespunde Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 663/2010. În acest context, IMSP SCBI „Toma Ciorbă” se află sub riscul de a nu-i fi acreditată funcționarea în timpul apropiat, iar pacienții cu maladii infecțioase nu vor putea primi îngrijiri medicale în instituția respectivă. Ținem să menționăm, că în mun. Chișinău există un singur spital de boli infecțioase care asigură asistență medicală spitalicească la 135 paturi.

Totodată, la moment, SCBI „Toma Ciorbă” nu dispune de o secție de terapie intensivă corespunzătoare pentru acordarea asistenței medicale pacienților critici, de secție pediatrică, laborator performant etc. Acest fapt, frecvent implică necesitatea transportării pacienților pentru investigații sau pentru asigurarea continuității tratamentului în alte instituții medicale, ceea ce pune sub risc calitatea actului medical, securitatea și chiar supraviețuirea pacientului.

Renovarea infrastructurii necesită surse financiare considerabile, având în vedere și faptul că unele clădiri reprezintă *monumente* de arhitectură și de *istorie*. Sunt necesare lucrări de reparație capitală a întregii infrastructuri, inclusiv a rețelelor de apă și canalizare, energie electrică, îmbunătățirea condițiilor de spitalizare a pacienților în secțiile curative.

Luând în considerație, că procesul de dezvoltare și renovare a IMSP SCBI „Toma Ciorbă” este de durată, ca exemplu servește implementarea proiectelor de renovare a rețelelor de apeduct și canalizare și rețelelor electrice exterioare pentru care sunt necesare alocații financiare suplimentare în valoare de circa 32 389,3 mii lei, și aceasta fără a lua în calcul și necesarul pentru reparația capitală a întregii infrastructuri.

Dinamica cheltuielilor și structura acestora în cadrul IMSP SDMC și IMSP SCBI „Toma Ciorbă” pentru perioada anilor 2020-2022 sunt reflectate în tabelul de mai jos:

	2020				2021				2022			
	IMSP SDMC		IMSP SCBI		IMSP SDMC		IMSP SCBI		IMSP SDMC		IMSP SCBI	
	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Total cheltuieli	44,984.4	100.0	63,717.0	100.0	96,083.6	100.0	81,102.1	100.0	73,582.4	100.0	69,097.2	100.0
<i>inclusiv:</i>												
Cheltuieli de personal	25,791.3	57.3	42,032.8	66.0	37,092.9	38.6	54,768.9	67.5	41,196.5	56.0	49,363.7	71.4
Alimentarea pacienților	742.8	1.7	1,223.4	1.9	1,027.4	1.1	1,170.5	1.4	1,409.8	1.9	1,578.9	2.3
Medicamente și consumabile	11,053.8	24.6	12,607.5	19.8	44,709.2	46.5	13,582.7	16.7	11,843.4	16.1	10,705.7	15.5
Perfecționarea cadrelor	78.0	0.2	35.9	0.1	84.8	0.1	71.8	0.1	110.5	0.2	104.0	0.2
Inventar moale		0.0	483.1	0.8	337.1	0.4	472.7	0.6	154.5	0.2	263.3	0.4
Servicii medicale	49.0	0.1	82.9	0.1	52.8	0.1	54.2	0.1	46.4	0.1		0.0
Servicii comunale	1,352.1	3.0	2,575.7	4.0	1,613.5	1.7	2,864.4	3.5	2,889.5	3.9	4,305.0	6.2
Combustibil	93.6	0.2	36.8	0.1	105.1	0.1	25.7	0.0	145.5	0.2	51.1	0.1
Reparații curente	778.1	1.7		0.0	397.5	0.4	139.0	0.2	8,205.2	11.2	24.9	0.0
Procurarea mijloacelor fixe	64.2	0.1	114.7	0.2	1,901.6	2.0	1,859.4	2.3	918.5	1.2	36.6	0.1
Reparații capitale		0.0	832.5	1.3	4,737.1	4.9		0.0		0.0	64.9	0.1
Alte cheltuieli	3,051.4	6.8	2,085.3	3.3	1,958.5	2.0	4,486.4	5.5	3,924.2	5.3	1,097.1	1.6
Uzura	1,930.1	4.3	1,606.4	2.5	2,066.1	2.2	1,606.4	2.0	2,738.4	3.7	1,502.0	2.2

În structura cheltuielilor, ale ambelor instituții, investițiile capitale practic lipsesc, prezente fiind cheltuielile pentru întreținerea acestora, ceea ce indică asupra faptului că mijloacele financiare ale instituțiilor vizate supra au fost suficiente doar pentru asigurarea cheltuielilor curente.

Mai mult ca atât, managementul administrativ separat pentru IMSP SDMC și IMSP SCBI „Toma Ciorbă”, presupune cheltuieli suplimentare nejustificate, deoarece fiecare spital deține toate structurile auxiliare administrative (juriști, contabili, secții de resurse umane), departamente care asigură cu energie electrică, termică, apă și canalizare, ș.a. (aspect îndeosebi actual în condițiile eficientizării utilizării resurselor), iar procedurile de achiziție efectuate separat duc la creșterea costurilor la bunurile și serviciile necesare. Concomitent, aceasta are un impact negativ și asupra cost-eficienței cheltuielilor, deoarece sunt necesare investiții separate și dublate în utilaje și tehnologii moderne de diagnostic și tratament, dotarea și modernizarea laboratoarelor de diagnostic care sunt depășite ca infrastructură, dar și ca echipament.

Fondul de paturi al IMSP SCBI „Toma Ciorbă” constituie 135 pentru adulți, dar care pe parcursul anilor 2020-2022, conform datelor statistice prezentate, a fost utilizat în proporție de doar 65,7% în anul 2020 și 74,5 % în anul 2022.

IMSP SDMC a fost construit pentru o capacitate de peste 300 paturi, actualmente conform nomenclatorului își desfășoară activitatea pe 165 de paturi, care pe parcursul anilor 2020 - 2022 au fost utilizate doar la nivel de 29,3% în anul 2020 și 41,6 % în anul 2022, conform datelor statistice. Toate aceste date demonstrează o ineficiență totală a activității spitalului dar și lipsa necesității a numărului actual de paturi, în timp ce celălalt spital duce lipsă de paturi pentru secțiile de renimare, pediatrie, etc necesare a fi desfășurate.

În acest context este necesar de menționat că IMSP SDMC își desfășoară activitatea în edificiu a cărui stare este una mai corespunzătoare și acest edificiu poate fi ajustat la standardele actuale de prestare a serviciilor medicale acordate de ambele instituții.

Un element de asemenea important de menționat este faptul că, în martie 2023 Ministerul Sănătății a semnat un Memorandum de înțelegere cu Fundația franceză Mérieux care stipulează că Fundația va oferi suport pentru a asigura cu echipament nou și modern laboratorul IMSP SCBI „Toma Ciorbă”, îmbunătățirea condițiilor laboratorului și instruire pentru personal. Din cauza că infrastructura este foarte veche, și lucrările de reabilitare/reconstrucție capitală induc costuri foarte mari, Fundația a solicitat pentru activitățile menționate spații mai potrivite, spații care sunt în cadrul IMSP SDMC, unde infrastructura laboratoarelor a beneficiat în ultimii ani de mai multe îmbunătățiri cu suportul Fondului Global de luptă contra Tuberculozei și HIV/SIDA și există spațiu suficient. În cazul când partea moldavă nu va asigura spații adecvate conform Memorandumului, Republica Moldova poate pierde o finanțare foarte importantă de milioane de euro pentru fortificarea capacităților în domeniul medicinei de laborator a bolilor infecțioase și crearea celui mai modern laborator de boli infecțioase din regiune.

Astfel, principalele cauze care au dus la apariția problemei sunt: carențele în modul de organizare și funcționare ale instituțiilor respective, utilizarea ineficientă a mijloacelor financiare de către acestea, precum și starea clădirilor ale IMSP SCBI „Toma Ciorbă” ale căror termen de exploatare este depășit considerabil și nu corespund cerințelor contemporane.

Reieșind din cele menționate considerăm prioritar și strigent implementarea unui management comun al spitalelor care are drept scop reorganizarea și eficientizarea operațională a activităților instituțiilor menționate, care să asigure calitatea serviciilor medicale acordate și siguranța pacienților prin creșterea gradului de compliance la standardele naționale și internaționale. Un indicator pentru realizarea managementului comun a două oricare spitale se regăsea în Proiectul Băncii Mondiale *Modernizarea sectorului de sănătate* care s-a finalizat la începutul a.2022, și care nu a fost realizat de fostele conduceri ale ministerului, astfel lipsind sistemul de debursarea unui grant pentru realizarea lui.

Totodată, Republica Moldova este în perioada de aliniere la legislația europeană, inclusiv se ajustează planurile de pregătire și răspuns la urgențe de sănătate publică. Experiența sistemului de sănătate în urma gestionării pandemiei cauzată de infecția COVID-19 a demonstrat necesitatea acută în pregătirea sistemului de sănătate pentru noi provocări și alerte de sănătate publică. În acest context, consolidarea și fortificarea serviciului de asistență medicală în patologia infecțioasă este prioritară pentru Ministerul Sănătății.

Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii (CRRC) este o instituție unică, cu cele mai diverse servicii de reabilitare medicală în domeniul pediatic, cu cele mai moderne abordări de recuperare, cu cea mai vastă listă de patologii eligibile, ce acoperă toată populația pediatică la nivel de țară. Totuși, realizările în cauză, sunt datorate proiectelor implementate din surse externe, ce din punct de vedere a sustenabilității nu prezintă un aspect pozitiv.

Mai mult, în Republica Moldova, la moment nu există un centru de referință (exelență) în reabilitarea pediatică. Studiile științifice la nivel populațional în vederea rezultatelor reabilitării, frecvenței, duratei, programelor specifice de reabilitare nu sunt efectuate. Acest fapt influențează negativ calitatea serviciilor prestate precum și implementarea modelelor de reabilitare bazate pe dovezi la nivel de comunități.

Prezența unui centru de resurse, cu statut instituțional de instituție medico-sanitară publică (IMSP) ar permite fortificarea cunostințelor în rândul specialiștilor practicieni, a studenților și rezidenților din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” precum și a Centrului de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”. Creșterea competențelor în domeniul Intervenției Timpurii în Copilărie și a reabilitării ulterioare este crucială în prestarea

serviciilor de calitate. Însă finanțarea de la bugetul de stat acoperă parțial necesitățile centrului, inclusiv un nivel scăzut de retribuire a muncii specialiștilor ce prestează servicii de recuperare medicală, psihologică, logopedică, psihopedagogică și socială.

Sistemul de reabilitare atât cel adult cât și cel pediatric, a rămas la standardele învechite, iar aparatajul medical dar și procedeele de reabilitare la nivel de instituții publice sunt datate cu anii 70 a secolului trecut. Pe fonul subdezvoltării acestei ramuri de medicină atât de importante, instituțiile private de reabilitare au preluat oferirea serviciilor de reabilitare.

Subfinanțarea serviciilor de reabilitare, lipsa formării profesionale de calitate a personalului angajat cât și a unui sistem de raportare precar ce nu este bazat pe rezultate cuantificabile duc inevitabil la adresabilitatea scăzută a pacienților și plăți mari pentru servicii în privat. Copiii, fiind o categorie a populației ce beneficiază de acoperire integrală a serviciilor medicale acordate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, considerăm, că au dreptul la servicii de calitate accesibile atât din punct de vedere geografic, financiar dar și bazate pe descoperirile științifice bazate pe dovezi.

Un alt aspect este formarea profesională și fenomenul migrației cadrelor de la CRRC în instituții medico-sanitare care activează în sistemul de asigurări medicale, organizații neguvernamentale și alte instituții, în care salariul s-a mărit considerabil în ultima perioadă. Administrația CRRC prin intermediul aplicării la diverse granturi formează cadrele ce activează în incinta centrului la nivel European. Totuși, dat fiind faptul că remunerarea muncii este destul de joasă, specialiștii consideră schimbarea locului de muncă în favoarea unor salarii mai mari.

Încadrarea CRRC în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală îi va oferi posibilitatea diversificării programelor de reabilitare după timpul necesar în conformitate cu Programul Individual de Reabilitare, va permite crearea unui sistem nou de raportare în conformitate cu rezultatele obținute în urma serviciilor de reabilitare, dar și valorificarea fiecărei intervenții de reabilitare în lumina medicinei bazate pe dovezi, va permite oferirea salariilor echitabile pentru angajați, iar conferirea titlului de IMSP va permite CRRC să devină bază clinică pentru pregătirea medicilor specialiști în reabilitologie, neurologi, pediatri, kinetoterapie (medicală), nurse cu studii superioare precum și asistenți medicali.

3. Descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul actului normativ propus nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația UE.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi propuse în proiectul hotărârii Guvernului rezidă în următoarele:

- 1) reorganizarea Instituției medico-sanitare publice Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă” prin fuziune (absorbție) a Instituției medico-sanitare publice Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile;
- 2) încadrarea Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și modificarea denumirii acestuia în Instituția medico-sanitară publică Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii;
- 3) crearea, în termen de o lună de la publicarea prezentei hotărâri, a comisiei de reorganizare a instituțiilor nominalizate și asigurarea, prin intermediul comisiei de reorganizare, absorbția instituției respective în modul stabilit de legislație și transmiterea patrimoniului ca rezultat al procesului de reorganizare conform prevederilor Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015;

4) aprobarea organigramelor, statelor de personal și Regulamentelor de organizare și funcționare a instituțiilor medico-sanitare publice în cauză;

5) transferul și disponibilizarea personalului din instituții ca urmare a reorganizării, în cazul imposibilității transferului acestuia, în conformitate cu legislația muncii din contul și în limitele mijloacelor financiare ale instituției absorbante;

6) expunerea în anexa nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 148/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății”, a poziției 14 în redacție nouă „14. Instituția medico-sanitară publică Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii”, și excluderea poziției „25. Instituția medico-sanitară publică Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile”;

7) intrarea în vigoare a proiectului hotărârii la 1 ianuarie 2024.

Proiectul hotărârii prevede intrarea în vigoare a acesteia la 1 ianuarie 2024, fapt care este aliniat cu începutul anului bugetar, care este cel mai oportun moment pentru realizarea unor astfel de schimbări de ordin instituțional.

5. Fundamentarea economico-financiară

Sub aspect financiar, realizarea prezentei hotărâri nu va necesita cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat, urmând ca procedurile de reorganizare să se deruleze în limita alocațiilor FAOAM aprobate anual.

Luând în considerație ca pentru anul 2023 din contul FAOAM bugetul IMSP SCBI „Toma Ciorbă” constituie 65 324,6 mii lei, iar a IMSP SDBC constituie 49 833,9 mii lei, ca rezultat al prevederilor propuse, bugetul instituției reorganizate va fi alcătuit din alocațiile totale ale acestor instituții -115 158,5 mii lei, doar din contul FAOAM. Totodată este necesar de menționat că aceste instituții pot beneficia și din alte surse: din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație.

Efectivul limită de personal stabilit pentru anul 2023 a IMSP SCBI „Toma Ciorbă” constituie – 345 unități, iar pentru IMSP SDBC – 250,5 unități.

În același timp, în urma reorganizării instituțiilor medicale, se vor înregistra economii la capitolul cheltuieli administrative și anume ce țin de remunerarea muncii a personalului de conducere (director, vicedirectori) și a personalului administrativ (contabil șef, seful serviciului economic, etc.) de aproximativ 1500,0 mii lei.

Cheltuielile ce țin de disponibilizarea personalului din instituții ca urmare a reorganizării, în cazul imposibilității transferului acestuia, vor fi asigurate în conformitate cu legislația muncii din contul și în limitele mijloacelor financiare ale instituției absorbante.

Încadrarea CRRC în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală presupune finanțarea acestuia din contul FAOAM pentru anul 2024, care prevăd o majorare a veniturilor cu circa 1 281 486,7 mii lei comparativ cu aprobat 2023.

Efectivul limită de personal stabilit pentru anul 2023 a CRRC constituie – 187,5 unități.

Dat fiind faptul că, începând cu anul 2024, CRRC va trece cu finanțarea din contul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, Ministerul Sănătății, cu acordul Ministerului Finanțelor a redistribuit alocațiile preconizate centrului în sumă de 33 209,6 mii lei pentru acoperirea cheltuielilor strict necesare altor instituții din subordine.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul se încadrează în cadrul normativ.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul urmează a fi avizat de către autoritățile și părțile interesate.

Potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat pe pagina web: particip.gov.md

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/ministerul-sanatatii-anunta-initierea-elaborarii-proiectului-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-reorganizarea-unor-institutii-medico-sanitare-publice/11472>

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează să fie supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul urmează a fi avizat de către Ministerul Justiției.

11. Constatările altor expertize

Ministru

Ala NEMERENCO